

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

eray canberk

kuytu sularda zaman

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

kendi seçtikleri

kuytu sularda zaman

eray canberk

“

Edebiyat ürününün büyük ölçüde yaratıcısından izler taşıdığını düşünürüm. Çağdaş eleştiri, yorum ya da incelemelerde “metin” göz önünde tutuluyor. Bu konuda ben biraz “klâsik” düşünceliyim, deyim yerindeyse. Edebiyat yaratısında yazar önemlidir benim için. Hele şiirde... Şairin yaşamını, ruh dünyasını merak ederim. Gerçi buradan hareket etmek bazı durumlarda yanıltıcı da olabiliyor...

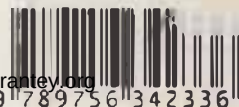
Divan şiiri geleneği söz konusu, şiirin şiir sanatına kazandırdıklarıdır bence. Mecazlar, anlamla ilgili sanatlar, sözle ilgili sanatlar... Bütün bunlar dille ilgilidir... Bir de şunu düşünürüm: Bir dilin, buna bir ulusun da diyebiliriz, şiir geleneğinden söz ederiz; oysa şiir sanatında bir evrensellik söz konusudur. Ayrıca gelenek bir oluşumdur; gelenek oluşmadan önceki şairleri nasıl değerlendireceğiz? Öte yandan genç bir şair etkilendiği ya da kendine usta bildiği bir şair aracılığıyla geleneğe eklemenebilir, bağlanabilir. Bu durum da her zaman şairin kendi dilinin, kendi ülkesinin şiir geleneğine bağlanmasıyla sonuçlanmıyor. Özellikle çağımızda, dahası yüzyıllardır böyle diyebiliriz...

”

www.toroslu.

ISBN 975-6342

9 789756 342336

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranley.org>

kendi seçtikleri

“Az yayımlayan,
incelikli bir dil işçisi.
Şiiri, yapısı
bakımından
Necatigil okulundan
sayılabilir.
Duyarlılığı ise
Dıranas’a, Necip
Fazıl’a, Servet-i
Fünun şairlerine
kadar uzanıyor. Ama
bu duygululuğunu
güncel çevreyle ve
sorunlarla
dengeleyebiliyor.”

Ataol Behramoğlu

“Eray Canberk’in
şiiirindeki tadı
yaratan en öncünli
etken yalınlıktır. İlk
bakışta olasıya açık,
gizsiz şiirler gibi
görülüyor. Gel
gelelim, her
okuyuşla şiirlerin bir
başka özelliği ele
veriyor kendini.”

Ahmet Telli

kuytu sularda zaman

© **Toroslu Kitaplığı – Ocak 2006**

İnönü Cad. Hacıhanım Sok. 10/6, 80090, Gümüşsuyu/İstanbul

Tel : (212) 251 3095

Faks : (212) 245 37 41

İnternet/Web: www.toroslu.com

Şiir (Kendi Seçtikleri): 7

Kuytu Sularda Zaman – Eray CANBERK

1. Basım Ocak 2006

Yayın Danışmanı : Yusuf ÇOTUKSÖKEN
Yayına Hazırlayan : Rifat ÇÖLKESEN
Editör : Cenk GÜNDOĞDU
Sayfa Düzenleme : Papatya - Kelebek Tasarını
Kapak Tasarımı : Murat AKKAN
Basım ve Ciltleme : Altan Matbaacılık - İstanbul
Ana Dağıtım : Toros Dağıtım Kitap - 212 520 42 25

© Bu kitabın her türlü yayın hakkı yayınevine aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmaksızın alıntı yapılamaz, kısmen veya tamamen hiçbir şekil ve teknikle ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ, YAYIMLANAMAZ. Kitabın tamamı veya bir kısmının fotokopi makinesi, ofset gibi teknikle çoğaltılması, hem çoğaltan hem de bulunduranlar için yasadışı bir davranıştır. Yayınevi, bu gibi yasadışı davranışlarda bulunan kurum ve kişilere karşı, her türlü haklarını korumakta kararlıdır.

Canberk, Eray.

Kuytu Sularda Zaman / Eray Canberk - İstanbul: Toroslu Kitaplığı, 2006.

VIII, 112 s.; 18 cm.

ISBN 975-6342-33-1

1. Şiir 2. Şair 3. Edebiyat 4. Yazın 1. Title

Şiir (Kendi Seçtikleri): 7

eray canberk

kuytu sularda
zaman

eray canberk

Şair, yazar, çevirmen. 1940'ta İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini bu kentte yaptı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde ve İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nda okudu. İlkokul öğretmenliği, yayıncılık, yayınevlerinde yönetmenlik ve danışmanlık yaptı. Birçok ansiklopedi ve sözlükte madde yazarı olarak, ayrıca *Milliyet Çocuk*, *Bando*, *Kırmızı Balon* gibi çocuk dergilerinde çalıştı. 1963'ten itibaren şiirleri, hikâyeleri, denemeleri, eleştirileri, günlükleri, incelemeleri ve çevirileri *Yelken*, *Varlık*, *Yeditepe*, *Şiir Sanatı*, *Yeni Gerçek*, *MAY*, *Broy*, *Yansıma*, *Adam Sanat*, *Ludingirra*, *Hürriyet Gösteri*, *Cumhuriyet Kitap*, *Dünya Kitap* gibi dergilerde yayımlandı. *Kayıt Sular* (1969), *Yüreğin Burkulduğu Zaman* (1983), *Eskimiş Yalınzlığa* (toplu şiirler, 1992), *Ebrular* (1997) adlı şiir kitapları; yazılarını topladığı *Şiir ve Şair Üzerine Aykırı Düşünceler* (1992), *Şiir Yazıları* (2005) iki kitabı ve *Ömür Biter İstanbul Bitmez* (Rüknü Özkök'le birlikte, 2005) adlı bir inceleme-gezi-anı kitabı var. Mao Çe Tung, Eluard, Desnos, Tahar Ben Jalloun, Machado, Prévert gibi şairlerden yaptığı çevirileri de kitaplaştı. *Çağdaş Vietnam Şiiri* (1967), *Sevda Türküleri* (1982), *Türk Yazınından Seçilmiş Yergi Şiirleri* (1993), *Dünya Aşk Şiirleri Antolojisi* (1994), *Çağdaş Çin Şiiri Antolojisi* (1996), *Çağdaş Türk Edebiyatında 199 Şair 199 Şiir* (Metin Celâl ile birlikte, 1998), *Çağdaş Dünya Şiiri Antolojisi* (Cevat Çapan ve Erdal Alovera ile birlikte, 1998), *Nobelli Şairler Antolojisi* (2000), *Emek Şiirleri-1 (Selam Yaratana)* ve *Emek Şiirleri-2 (Ellerimiz Güneşiği)* (Gülsüm Cengiz ile birlikte, 2000, 2001) seçkilerini hazırladı. Jean-Paul Sartre, Françoise Sagan, Simon de Beauvoir, Art Buchwald, Lotfi Akalay gibi yazarlardan çevirileri de var. Birçok resimli roman ve çocuk kitabı da çevirdi. Çocuklar için şiirleştirdiği Nasrettin Hoca fıkralarından bazılarını da *Şiirlerle Nasrettin Hoca* (2005) adlı kitapta topladı. Cemal Süreya'nın şiir çevirilerini derledi: *Yürek ki Paramparça* (1995).

içindekiler

Kaçak Yaşamak	9
Dışta Kalmak	10
Yaşamayı Göze Almak	11
Sorular	12
Kapanık	14
Efsane	15
Akasya	16
Uzak	17
İs	18
Lamba	19
Boş	20
Bindokuzyüzkırktan Kalma Bir Çocuk	21
Yine mi Güz	22
Bir Kadını Sevmek Üzerine Denemeler	23
Suları	26
Yatına	27
Kuytusunda Bir Dağın	29
Sabahçıl	30
Kac Hıyranı	31
Uzakta Ölen İçin Ağır	33
Zamanasını	35
Şair-i Âzam	36
Eski Bir Türkü	37
Aynalık Türküleri	38
Kendince	40
Değişip Yok Olan Bir Kenti Anımsayarak	41
Aynalık Türküleri	42
Özgeçmiş	43
İhsula	44
Başlayan Ve Bitmeyen	45
Dönüşümler	46
Şairler	47
İçten İçer	48
Gündelik	49

İrteleme	50
Örtük Yorum	51
Biriken	52
Çözünsüz	53
Gecedir	54
Derinde	55
Ağlar	56
Duygu – Yorum	57
Sanı	59
Mel'anet Erbabına Gazel	60
Karşıt	61
Kent Kırğını	62
Sakinik	63
Yakından Uzağa	64
Kentlerde Yaşayan Çocuklar da Oyun Oynamak İster	66
Apartmanlarda Yaşayan Çocuklarını Gözlemleri	67
İlhami Bekir İçin	68
Süreyya Berfe İçin	70
Cemal Süreya	71
Arif Damar	72
İrcüment Uçarı	73
Ahmet Köksal	74
Tevfik Akdağ	75
Ferit Erkan	76
Dağlarca'ya	77
Yusuf Çotuksöken	78
Cihat Burak	79
Adnan Semih Yazıcıoğlu 1925-1979	80
Abdülkadir Bulut 1943-1985	81
Turgut Uyar 1927-1985	82
A. Kadir 1917-1985	83
Şairlerimiz İçin Beyitler	84
Ebru	86
Ebnular'dan	87
Eray Canberk ile Kuytu Sularda Zarıları..	103

KAÇAK YAŞAMAK

güz gelse yağmur yağsa yorgun olsak
özlesek uykuları yatakları yalnızca
bir anne gibi bizi oralara götürsen
hiçbir şey düşünmeden uyusak

biz çocuklar gibiyiz içli ürkek başıboş
yoruluruz günlerin gürültüsü içinde
bizi dizine yatırıp masallar söyleyen
hiç büyümesek korkmasak belki de dövüşmesek
yaşama kavgasında

DIŞTA KALMAK

yine başlıyor ürkek ve uzak
ilk sıcaklarla daha řimdiden yorgunca
ne elleri ne kimseler böylesine çaresiz
denkleřtirmek mi ama neleri

bu çocuk kavgaların adamı değil
belli etmeden renk vermeden dirense bile
vuruldukça sarsılmıyorsa düşmüyorsa güç
ve ağzında kan gibi bir karanfil
belki de karanfil gibi bir kan dudaklarında

sonra yalnız bırakıp herkes bir yana kaçamak
üstelik şüpheli iğrenç saygısız
sana ne kimsin ki

sığınmak bir kadına bile acıma gibi
yollar düşse mi düşmese mi
ardından yuh gibi bir kalabalık kaygısız
dön geri ve taşlara vur kendini

YAŞAMAYI GÖZE ALMAK

bir yaralı kızıl kuş gibi düşerdi güneş
karanlıklar başlardı sıkıntılı ve uzun
ondan kaçarcasına dönerlerdi adamlar
yenilmiş değil ama biraz utanmış gibi
kimle savaşırlardı kimse bilmezdi onu

şimdi sen her şeyden uzak büyüyen bir çocuksun
ananın ak sütü gibi kınlarla beslenen
yumruk gibi bir şey düşün ellerini
yoksa bu çaresiz adamlar seni de yoksul eder

ay yoksa mavi sularda karanlık korkunç olur
cılık bir yara gibi yayılır içine bozgun
her yıl en güzel çocukları alır gider
dalgalar ki senin de rengine vurulduğun

sonra yine başlar yine bitmez tükenmez gibi günler
çeker seni sevdiğin türkülerle bir tutku
yıllar önce bir başkasının gönül verdiği suya

ya kaçmaktır kurtuluşun çaresi
ya yumruk gibi bir şey düşün ellerini

SORULAR

bekliyor mu
en çok kimselerin dönmediği bir gecede
neden böyle bir yanlara itilmiş sıkışmış kalmış
korkuyor mu

toplanıp yığılıp bakıyorlar gibi
ayıplıyorlar gülüyorlar
bir yanı mı yoksa bir yanıyla mı eksik
sular mı sevdalar mı rahatlıklar mı

dönmüyor açıkta kalmak zorsa bile
yüreğini hep gizli bir yerlerde serinletiyor
küçük bir yaratık mı eziliyor mu

en çok kış günleri öğle üstlerinden kaçıyor
bırakıp itmişti biri
unutuyor sanma unutamıyor
başkalarına benzemiyor mu
bekliyor mu

aradan geçen yalnız yıllar mı
her gün kendini taşır gibi seninle yaşıyor
yine sevda diye bir türkü akıyor içinde

bu adamı tanıyor musun bir adam yaratıyor
taşlarla gecelerle kitaplarla
en çok senden uzak en çok seninle
yine dalgın ve uzak gülüyor musun

yıllar sana erişmek mi senden uzaklaşmak mı
günler günlere bir yorgunluk bırakıyor
yenik mi düşüyor çaresiz mi
bütün bütün ara sokaklara kaçıyor

KAPANIK

aramızda bir kibrit alevi kuşku lu titrek
ayırır benim en korkuya susamış sevdami senden
bilmezler ve gülünç bulurlar ayrıca
bu adam niye içine kapanır severken

yansıyan yalnızlığımdır gözlerinin aynasında
çilesini dolduran günlerimi zorlar
uykularımı kemiren bilmediğim uzak adamlar
niye yakınlar sana

neylesem kendime engeller koysam çizgiler çeksem
gizlenişin yanılan iyimserliğini bir yana bırakıp
ama gülüşlerin bir yoldur senden yeşerip gelen
sularına girdiysem

arada bir günlerce yoksam eğer
sen buna bir itiraf yorumu ekle
ben çalkantılı sularında sığıntı bir tekne
içim içimi yer beklemekle

ben yenilişlerin acısıyla öğrendim direnmeyi
utanır utkularımı gecelere gömerim
ama bekleme benden yarının türkülerini
tek sunum sana kirlenmemiş yüreğim

EFANE

her açılış bir aldaniş uzatıyor elini
susmak nelere köprü biraz
ansızın kopan bir tel ya da boş kalan bir ses
bir şey var - çağını yenemiyor yense de kendini

anamlara sığınan görkemli eskilikler
yitirir sancı çeken filizlerini
ya geceye açılan bir gurbetçinin sesi biraz hasret
ya suya eğilmiş bir çiçektir belki

yıllar sonra çocukları çocuklarına
uykularından önce durmadan anlatacak
çok önceleri kendileri silah birtakım insancıklar
ak duvarlara gömdü kendini

biraz daha ışığa kapayarak yeşilini
yarınların ışığını çoğaltıyor
yaşamak denen çağdaş efsanenin devleri bir bir
yeniden güneşler yaratıyor

AKASYA

niçin senden ayrı bir kaderi yaşıyor
kafasını yasak bir kitap gibi yüreğinde taşıyarak
sonra sen sarı saçları salkım saçak
ve yaz öğlelerinde akasya

neyle avunur ak duvarlardan başka
eğer solarsa kaçmak
her dalgası kayalara tutsak bir deniz
ve yaprağı düşen akasya

kör ışıklarla sabaha varır gece
gözleri hep gözleri inatla direnir
sayfalarda tükenen bir adamsa yaşamak
ve kuruyan akasya

niçin senden ayrı bir kaderi yaşıyor
niçin kenar yollarda çiçek açar akasya

UZAK

geceleri üç beş evden de uzak
bir yapının dört duvarına gizliyor kendini
tedirgin uykularını gündüzlere bırakarak

çocuklarla bölüşüyor sevincini
çoğu cılız ve çoğu yalınayak
bilmiyor neden – alıştığı insanlardan korkarak

bir kadın toprağa adıyor kendini
kimsesiz umarsız yılgın
bir adam avutuyor derdini
saçının akını çoğaltarak

caddelerden ağaçlardan ve denizlerden
unuttuğu yüzlerden çizgiler çiziyor boşluklara
sevgiler mi hüznler mi kavuşmalar mı
hepsi gidip dönemediği kentler gibi uzakta
uzak

İS

yorgundu
bilmezine içini saran direnmelerle
her gün akşam oluyor gibi

düşünceler örüyordu
yarım ve ürkek kelimelerle
görmediği bir evde bir ışık yanıyordu
saldırgan bir is tavanlara doğru

büyütüyordu
ayrılığı yalnızlığı gurbeti
yeşeren çimenlerle yabancı kokularla
acı soğuk sabahlara uyanana kadar

LAMBA

insanın yalnızlığa umut bağladığı gecelerde
perdeleri açsam
lambanın aydınlığına bir korku kapanır

uzak tepelerde çobanlar belki
bir ateş ya da bir türkü yakmaktadır
sürekli bulutlar yığılır görünmeyen dağlara dağlara
düşünsem düşünsem elim kolum bağlıdır

kül gibi dumanlar içre çocuklar
toprak evler cılız ağaçlar yorgun kadınlar
başıboş korkular ve yağmur
yağar yağar gövermiş tarlaları ıslatır

gitsem aklım ardımda kalanlarda
umudumu sarmaşık gibi kopartacaklar gitmesem
ne ki bir insan gibi yaşamak
günleri gün sayarak yarım yamalak

gecelelerin insana umut veren ürkek yalnızlığında
açsam perdeleri
sulara karaltılara ve unutulmuş bir duvara
bir ışık vursa odamdan bir lamba

BOŞ

gülyüzlü çocuklar ve İstanbul görünümüleri
kör bir adamın sattığı bayram tebrikleridir
daha çok izinli askerler ve inşaat işçileri
almak için uzağından bakarlar

bakarlar ve bakarlar alamazlar

çünkü onların aradığı türkü gibi bir şeydir
sonra çaresiz yabancı yalnız
tükenmez kalemle aynı ve uzun mektuplar yazarlar
belki küçücük ama çok çiçekli
'Bayramınız Kutlu Olsun' yazılı bir şeyler bulurlarsa
alıp alıp bırakırlar
ve korktukları bellidir ne yapsalar

ben bir gün güz gibi bir kış öğlesinde
o askerler ve o işçiler gibi
bir şeyler aradım sayısız kör satıcıdan
sonra da yolladığım sana
tıpkı onların bulamadığı
bir türküydü
nice boş zarfların içinden çıkan

BİNDOKUZYÜZKIRKTAN KALMA BİR ÇOCUK

bir gidişti kim bilir nerelere varırdı
suçlu değildi ama suçlu duyardı kendini
her akşamüstü içi daralırdı
bağırırdı ama kim duyardı sesini

kuytu bir yalnızlığı vardı çocukluğundan kalma
eklenirdi kül renkli hüznlerle kaygılar
içlenirdi türkülerle yokluklara yoksulluklara
bir yanıyla bir dünya yaratırdı azar azar

nereye uzansa bir sonsuza çıkardı
ayrılıklara katlanarak öğrendi sevgileri
ve her gün onda bir duvarı yıkardı
tek başına savaşların en güzelini verdi

yılgın adamlar değil dal gibi çocuklardır
gelecek savaşlara bağladığı umutlar
bir güneşe uzanır gizlice ağır ağır
her biri bir başka çiçek açan kuytuluklar

YİNE Mİ GÜZ

güzü kimse anlamıyor
beni kimse anlamıyor
şimdi yağmurdur yağan
çünkü yollar ıslanıyor
bir de sen olmasan

evlerin yaprakların
yüzünün sarardığı
yine mi güz yine mi
bir tabanca gibidir
adı 'Alman çıplağı'

yine mi güz yine mi
o solgun görüntüsü
üşüyen ilkyazların
ve gözleriyle yüzü
aklıma gelir ansızın

BİR KADINI SEVMEK ÜZERİNE DENEMELER

I

kimsenin görmediği gizli bir eylülde
yollarda yürür tenhalığa yatkın hüznü
bir sigara tutturur inceden ince
geceye saklar kimsesizliği andıran gündüzünü

görmediği nice şehirler içinde bir şehir Aydın
kim bilir nasıldır bitimsiz yolları alanları
-sizin kendinize benzer bir sevginiz vardı-
der de söylemez içinde gizler yarın

çok uzak aklı başında duru bir korku gibi
bir kadını sevmek nedir bilir de
belki bilmez diye dertlenir söylemeye
saklar gibi kokularını sonbahar gülleri

II

benim için tanrının öldüğü gün
bir Salı ya da bir Perşembe
taşbasma kitaplarda yaşar güzel Züleyha
sonra Yusufu düşün

senin acının bana değen narin parmaklarıdır
böyle şeyler yazdırdı bana
onların nasıl bizi de zehirleyen kötü sevgileri var
ama şimdi şehir bile uzakta

nice unutulmuş sevdaların bulutu
aydınlığı bana zindan etmede
seni dört gözle beklerim beklerim
bu fasıl da burada hazin bitmede

III

ne varsa sevgiyi ürküten her şeye karşı koydum
yollardan yapılardan rahat evlerden gelen
sonra seni bu koca şehrin içinde yaşatmak için
önce biraz aydınlık biraz gök deniz buldum

gözlerinin hüzne yatkın yorgun akşamlarında
getirdiğin sessizliği bölüştük hiç durmadan
kendinden vere vere gülüşün biter diye
senin gülüşüne benzer bir avuntu uydurdum

SULARI

bir sarmaşığa benziyor benim uykularım
senin uykuların kuytu suları andırır
hey çocuk hey dursana baksana konuşsana
yalnızlığım deniz aşırı ülkeler oldu
buna bir ad koysana buna bir ad bulsana

bahçeye girer gibi çocuklar giriyor evlere
benim en umutlu çağımdı çocuklar
ah ben neyim ki böyle eylül ve ekim
bilinmez ama güzel bir kışa açılıyorum
korkuyorum artıracaksın hüznümü korkuyorum

hey çocuk hey dursana baksana konuşsana
korkuya karşı koymaya tek kaldım kimse bilmez
buna bir ad bulsana buna bir ad koysana
bir sokak kadar uysal bir çeşme kadar eski
tutup tutup bir beni bırakıyorlar tenhalığa

YARINA

sabah olunca gidelim tanyeri ağarınca
yüreğimiz yine ve yeniden paramparça
üstüne gidelim tutsaklığın yenilmişliğin ve ince ince
[horlanmanın
üstüne üstüne biraz utangaç ve kahramanca

ah benim bana benzeyen kadını
içimin nelerle dolduğunu anla

ben sessiz ölümleri seçmedim hiç seçmedim
bir türlü üstesinden gelemem yalınlığının
yorgun yalnız çekingen
gece yarıları aklımda
bir çıksam bir çıksam yarına
doludizgin bir kurtuluş adına

ah benim bana benzeyen kadını
bir anlasan yüreğimi bir anla

kim girebilir kim girebilir kim girebilir
benimle ölümüm arasına
hiç büyümeyiz sanırdım hiç büyümeyiz acılar
acılar birden büyüyebilir ölümler birden büyüyebilir

ah benim bana benzeyen kadını
ya her şey ya her şey çoğalırsa

çocuğun gülmesini yanlış yorumlar
halkımın kötümser gündelik kaygıları
çünkü onlar sabah akşam yorgunluk ve korku
[taşıyıcıları

sokaklardan evlere
evlerden sokaklara

ah benim bana benzeyen kadını
onlarında gözlerinde bir şeyler açsa

ve sonsuz bir tutkuya dönüşüyor
korkuya özdeş ne varsa
umutsuzlar yitikler gezginler kırılganlar ve küskünler
gövermiş bir yonca gibi karlar kalkınca
güneşe bakıp türküler söyleyecekler
karlar kalkınca ilkyaza varınca

ah benim bana benzeyen kadını
ben artık her şeyi anlıyorum açıkça

bu uzak kar şehrinin sabahına şavkı vuran güneş
yolları dağları ve kızakları ve onların ürkek gözlü
[atlarını

ısıtsa bir de üşüyenleri ısıtsa
yüreğini yüreğini yüreklerini
ısıtsa ve ağartsa

ah benim bana benzeyen kadını
bırak da kuşların çırpıntısını
kulak ve çoğalan şeylerin çırpıntısına

KUYTUSUNDA BİR DAĞIN

ya da eksik bir yorumla aldanırlar
bulutlanmayı unutmuş bir gök altında
çünkü kar değildir yağan
bir ince soğuktur olsa olsa

özlerler onlar ki bir şehirde
bir başka şehri yaşamaktan
çünkü eski yerlerinde değiller aslında
yanılıp da göğe baktıkları zaman

düşürüler değişen yalnızca dışta
içlerine işleyen ne var
soğuk ve hüznün bir yana
bir de erken basan karalıklar

kar yağsa erimese bir daha
bu şehri yaşamaya alışmak için
donmuş suları dumanları
ve çekilmiş bir dağın kuytusuna

bir de kimsenin anlamadığı
eski ve unutulmuş bir şarkı söylenince
yüreğine gurbet diye oturtmuş Kars'ı
bir kadın alışırken kadınlığına

SABAHCIL

her gün belki de her sabah
çiçekler getiriyor
bilmiyor çünkü aydınlığı da bilmiyor
bir ölüye saygı gibi ve usulca
çiçekler getiriyor

şimdi hiçbir şeye dokunma
katlanmasını bilen yüreğime bile

ve işte ne demekse onu diyor
gizliyor gerçekten söylemek istediğini
sonunda kelimler uçucu ve kaygan
ve bitti
bitiyor

öyleyse hiçbir şeye dokunma
katlanmasını bilen yüreğime bile

çiçeklerin kelimelerin tükendiği yerde
ne var bilmiyor
kendini kendinden verip
bir anlama doğru mu gidiyor

ve hiçbir şeye dokunma
katlanmasını bilen yüreğime bile

KAR HOYRATI

atının iki yanına
çingırak dizmişler
koştukça ses verir kar sesine
balam kızağın nasıl da kayıp gidiyor
kızağın balam
yol üstünde

dün beyazdı
bugün daha da beyaz
yarın da öbür gün de
balam geceleri de kar yağar mı
geceleri de balam
demek yıllardır
yıllardır hep böyle

ve şehri
bir kar sesi kuşatır
bu demek bazı çocukların sevinç dolu hüznüdür
balam güneşi unuttun mu sıcağı
güneşi balam
akşama doğru evlere karşı

gelip gelip sızlayan yanlarına soğuktan
yeni sızılar ekleniyor
balam dönenler unutmuşlar geçtikleri yolları
unutmuşlar balam
bilenler bekleniyor

kar yoksul yerlere yağar
balam kara da sızılar ekleniyor
sızılar balam
insanı uzaklara uzaklara bağlayan

kar dolu bir çocukluğun içinden geçip gelen
düşül bir kadını anarsın
balam aklında tut bazı şeyleri
aklında tut balam

güneş çıkar erir kızığının izi karda
balam daha da git
daha da git balam
örtülün izlerin kar yağdıkça

UZAKTA ÖLEN İÇİN AĞIT

gelir mi gelmez mi kim bilir
kim bilir hangi uzak yaban ellerde
ya bir bozkır şehrinde bir akşam üstü kadar hüznü
türkülerle
durmadan gider mi gider mi yoksa

kaçamaklar yaşanır biline biline
insan içinde taşır içinin yangınını
günden güne gözleri bir başka adam olur
bir başka kadının ayrı düştükçe sevilir günden güne

ve akşam dönerken vururlar keklği
ceylanın tuzağa düştüğü an
ve yamaçları kar tutan bir şehrin tenhalığından
insan bir umut çıkarır gizli gizli

sonra gurbetın tadı türkülerden bilinir
ve kara saplanır tirenler
bir dağın körfezine çekilmiş kuytu şehirden
yeniden bir başka gurbete gidilir

bir de uzaklarda ölümler olunca
gidip gidip de yıkılıp klanlar akla gelir
yollarla akşamlarla alaca karanlıklarla
araya giren dağlar geçit mi verir

her şeyin tam kendi olduğu zamanda
anmak dururken yaşayan biri gibi
aklına düşürmüş de uzağa gideni
ağıt düzüyor uzakta ölenin anısına

ZAMANAŞIMI

bana meraklanma yıpranır çünkü gizliliğim
bir suyun bir başka suya karışıp denize aktığı
gibi ve kadar açık

“yorgunum anlamaktan her şeyi”

sen istersen ayır ve ayırt et
bir yana çocukların hüznünü bir yana içliliğini
hep çocuklarla benim aramda aldandığın
benim dokunaklılığımdır
akşamın geceye sabahın gündüze geçişi gibi
kabataslak bir mahzunluk

seni yine istersen ayır ve ayırt et
akşamların geceyi sabahla gündüzü
hüznü dokunaklılığı mahzunluğu
“bense artık yorgunum anlamaktan her şeyi”

gün bizim değil bir de çünkü aydınlık
dedikleri zaman ne zamansa
içimin içime sığmayışı
aramızda geçen bunca şey
ve geçenlerin hüznünü de unutma
“yorgunum anlamaktan her şeyi”

ŞAIR-İ ÂZAM

ben ünlü bir şairim büyük
sakal tıraşıyla falan uğraşamam
bazı umursamam insanları
ama insanlığa saygım tam

ben ünlü bir şairim büyük
uğraşamam evcil işlerle falan
ev kadın çocuk geçim sıkıntısı
devrimle hepsi kalkacak ortadan

ben ünlü bir şairim büyük
kafa yoramam öyle her şeye
benim sorunlarım çapraşık
işçi sınıfı artıdeğer tekелci sermaye

ESKİ BİR TÜRKÜ

sen bana unuttuğum şeyleri hatırlat
yeniden söyleyeceğiz o eski türküyü bir gün
zalimce ve hunharca yok edilse de hayat
biz hiç ölmeyeceğiz büsbütün

beni götür bu kötü şehirden uzak
evleri kırlara bakan senin oraya
hani ince yüzlü çocuklar varmış yalınayak

umudum kırık değil güzel günler üzre
sana anlattıklarımı bir bir herkese anlatmak
[geçiyor içimden
söz gelişi yüreği kuş gibi çırpınan çocuklarıma

elbette umudum kırık değil güzel günler üzre

AYRILIK TÜRKÜLERİ

I

dağlar ses vermedi silah sesine
ve şehirler kapatmış kapılarını
evlerin içinde bir kin büyüyor
inceden inceye ve günden güne

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
yiğidim can kardeşim delikanlım
geçtin mi kırları aştın mı suyu
güvercinim balacam gönül yoldaşım

ilkyaz geçti sıcak sardı her yanı
bir göç var dağlardan dağlara
ya umudunla katılsan kervanlara
ya tanıyanlarla gördersen selamını

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
yiğidim can kardeşim delikanlım
geçtin mi kırları aştın mı suyu
güvercinim balacam gönül yoldaşım

ince bir kız tutuyor yasını
belki saçları sarı belki saçları kara
resmin bile sarardı duvarlarda
ve örselendi kenarları

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
yiğidim can kardeşim delikanlım
geçtin mi dağları aştın mı suyu
güvercinim balacam gönül yoldaşım

oğlunun iri damlaları andıran gözlerinde
babasız çocukların kırılgan sevinci
yaşından önce büyüyecek belki
senin dingin ve düşünceli resmini gördükçe

bir haber sal sağ mısın umutlu mu
yiğidim can kardeşim delikanlım
geçtin mi dağları aştın mı suyu
güvercinim balacam gönül yoldaşım

KENDİNCE

gülsümanım ne zaman maviyi görse
ne zaman her zaman gülsümanım
deniz diye avunur baktıkça

gülsümanım beni gizliden gizliden
gizliden beni gülsümhanım
bir çocuğun gözlerinde bulur çokça

avunur da bulur da gülsümanım
gülsümanım dalar dalar gider
günübirlik tasalarla 'oldukça'

DEĞİŞİP YOK OLAN BİR KENTİ ANIMSAYARAK

bu kent büyük bir ihaneti gizliyor
sabahlara dek inlemesinden belli
seni nasıl uzak kentlere götürsem
nasıl uyutsam nasıl dinlendirsem
bu kent gizliyor büyük bir ihaneti

bu kent küçük adamları büyütüyor utanmadan
ışıl ışıl yanan lambaları
pişman gözleridir pişman
bir ölüyü suçlamak kadar anlamsız
üstüme üstüme geliyor hiçbir şey
anlatmadan anlatmadan anlatmadan

ben nasıl yanılmışım bilmiyorum bilmiyor
ne çok şey anlatamadığımı gizlemekle
umarsız iniyor umarsız akşam iniyor
bir çiçek bırakıyorum gecenin başladığı yere

AYRILIK TÜRKÜLERİ

II

dođduđum yerden kopup
doyduđum yere vardım
her şeyimi unutup
yarama tütün sardım

selam benden eře dosta
karım yorgun ođlum hasta

sızlayarak kapandı
görünürdeki yara
gurbet yeni dert aadı
acı kattı acıma

turna değil yardan haber getiren
heves değil beni sizden ayıran

hemşeriyiz belki de
zlemimiz de aynı
gelmiřiz yaban elde
alın teri kolay mı

beyaz mendil sıla gibi koynumda
iřsizliđin zalim ipi boynumda

ÖZGEÇMİŞ

utanırlar
gizlerler belki
dünyayı kendilerine
dar ederler

yazarlar
bitse de kalemlerinde kurşun
silinir adları

düşünürler
geçip gitse de hayat

yürürler

döner ve dönerler
yollardan ölümlerden sevdalardan
her zaman
her zaman umutsuzluğun
kıl payı yakınından

kendileri bitse de
erir gibi mum
yeni ve çok ısıdı
az ötede

USULCA

senin derdini tazeler
beni çaresiz bırakır
pencereye konan kumru

kumru üsküfü dokur mu?
ölümleri unuttur mu?

ömrümüz hayhuy içinde
geçiyor -geçerse geçsin-
yaramız derman bulur mu?

kumru uçtu kurtuldu mu?
bir iş var işin içinde

BAŞLAYAN VE BİTMEYEN

bitmeden susarsa
bitmiş gibi türküsü
biliyorsanız eğer
siz sürdürünüz

solarsa çiçeği
vaktinden önce
anılarda yaşatın
kalsın ölümsüz

yılgıya karşı umut
ölüme karşı yaşam
savaşa karşı barış
geceye karşı gündüz

ilkyazlarda açmayan
soldu sanılan çiçek
emeğin yağmuruyla
yeşerecekmiş her güz

DÖNÜŞÜMLER

Selim İleri'ye

akşam geceye döndü
-gece sabahla biter-
hüzün acıya döndü
-acı umudu gizler-

birikir ve çoğalır
aşınan bentlerde su
-öldürür ve yaşatır-
taşmak tutkusu sürer

“sevgi karasevdaya”
-dönerse sakınmalı-
can içre kalırsa ya
yorumsuz katlanmalı

ŞAİRLER

saygıyla anılır
bazıları sevgiyle
ustalarım kimi
bazıları var
övünme tafra gösteri

benden öncesi yoktu
benden sonrası da
diyeler

ne çıkar
belli hepsinin yeri

ey yaşlanıp da
büyümeyen şair
sen seni bil
sen seni

–sigaya çekilmedin–
seni sigaya çeker
sigaya çekilmeyenler

–bizden söylemesi–

İÇTEN İÇE

sevdam seni durmadan
can evinde yeşertir
çiçekçe ve çocukça
sıralı sırasız ikide bir

nice yıkım nice ılgar
eğer iz bırakarak
nice geç kalmış bahar
acımıza eklenir

çocukları da alan
ölüm sıra beklemez
yara üstten kapanır
sızı içerden dinmez

ölüm yıkım ve sevda
yaşamakla başa baş
başlangıç belli belirsiz
bitim belirli nokta

GÜNDELİK

kapahsın
kendi dört duvarında
gündüz -biraz sınırsız-
gece -evde odada-

seni kim örseliyor
kendinden başka
yürü yollarda yorgun
avut ama avunma

yaşa tarifelerde
etiket fiyat ve zam
gülümse katlan hoş gör
yüreğin burkulduğu zaman

ERTELEME

bazı işler gecikir
günlük koşuşmalarda
aklımızdadır oysa
(özürler hayıflanma)

sabah öğle ve akşam
üç nirengi noktası
yapmaya davranırız
(unuturuz olası)

bir dost içindi belki
dün bugün derken yarın
iş işten geçer çokça
(beklenmedik bir ölüm)

ÖRTÜK YORUM

kuruntuyla kuşkuyla
suçlar kendi kendini
içedönük tedirgin
-ödüllenenmez özveri-

uykudan hemen önce
-günün en son yorumu-
hesap işidir ince
tuttu mu tutmadı mı

böyle hemen her zaman
-gün ağarmak bilmez de-
karar kesin önceden
sonrası erteleme

öyle güç anlatılmaz
yanlış anlaşılırsa
yetti artık yarım eksik
yorum başkalarınca

bulutumsu bulanık
üstünkörü kabaca
dur hele bekle biraz
-yorum başkalarınca-

BİRİKEN

sezersin
vakit tamam
-kapatıyoruz beyler-
az önce oturmuştun
sohbet ne kısa sürdü

umut daha sonrakilerde

anlarsın
yüzler iki yanlıdır
birini tanımadan
ikincisi karşında
-ters yüz edilmiş belli-

umut yenilerinde

ve alışa alışa
erken kapanışlara
ve alışa alışa
bilmedik tanışlara
-öğrendiğin nedir ki-

biriksin biriktikçe

ÇÖZÜMSÜZ

gözü kendi üstünde
yargıç kendi sanık kendi
oturup konuşurken
uyurken belki

dünyaya açılmanın yürekliliği
yokken içinde
bir katkı bir umut olsun diye
verir adlandıramadığı bir şeyi

geç kalmış olsa bile
-hiç vermemekten iyi-
belli belirsiz bir destek çözüme
daralan yüreğin bungen sevinci

GECEDİR

ay
her zaman her zaman
evlerin arkasından
şavkır da gelir

ay
her zaman her zaman
yükseldikçe yükselir
gittikçe irileşir

uyuyor şimdi şehir

yar
her zaman her zaman
bu sızı
nerden gelir

yar
her zaman her zaman
yüreği yanan bilir
'geceler kaç saat'tir

uyuyor şimdi şehir

DERİNDE

akşam yorgunluk demek
-ne nerede ne biter-
depreşen eski yalnızlığa
kenar kıyı yan çizer

her zaman biraz kırgın
(karanlıkta karaltı
gibi kalmış) bir aşkın
donuk güzelliğini sever

günlerin tezgâhında
-ey meşakkat ustası-
nedir işlediğin dert
-ey yüreğini yontan zerger-

AĞLARCA

nerde kaldı?

-kan idi-

yerde kaldı

ince uzun yüzünden

kahırlı simge kaldı

-geçen zaman yüzünden-

-yaşamış mıydı?-

anlatıldıkça sonsuz

hikâye kaldı

DUYGU – YORUM

Hilmi Yavuz'a

muhabbetler ve hüznler
–farkındayım~ bir azınlık
–farkındayım~ gece sürerken birden
tan ağartısı ve aydınlık

gönlün erdiği uzak yerdedir
yakınlık
–farkındayım–

bir duru su söylencesi
ıssız bir göl esintisi
beklenir
–farkındayım–
umarsız kaldık

günün dağdağasına karşı
akşamların çağrısı
–farkındayım– usulca işitilir
bir anlık

kaçtıktı kurtulduktu
buyurgan sevdalardan
-farkındayım- dingin ve tanıdık
sevdaların buyruğundayız -artık-

zambak boyunlu erguvan aşklar
ki sonsuz yıllık
-farkındayım- türü kendine özgü
birer sarmaşık

bütünüyle yitip gitmez anılar
silinen görüntüleriyle
-farkındayım- dışımızda değil
içimizde tenhalık

yanıltıcı yansıma
uzaktan bakanlara
-farkındayım- içreğiz
ve yaşlanmadık

SANI

hiç deęişmedi san
sen öyle
dıştan
gir içeri –göz göz olmuş–

ama yerinmez –çünkü kendi yerinde–
ayrıca neden değişsin konum
söyle
yaşanırken hep ortak duygu

eğri bir çizgi dudak –acı gülünseyiş–
her zaman vardı
yanıltan

hiç değişmedi san sen öyle dıştan

MEL'ANET ERBABINA GAZEL

genç çocukları ölüme özendiren
hinoğlu hin bir düzen

yaşlı ve fettan düşünce dönmeleri
hayatta kalmasını beceren

insanlıktan tardedilmeliler
ve sürekli sorumlanmahılar kendilerinden

tiksindirici bencillikleriyle baş başa kalmayı
göze alamazlar –neden–

derin ve sapa benliklerini
bırakın sürüklesinler cebren

cinneti fiyaka edinmişlerdir
keskin ve olumsuz zekâlarından icazeten

ey yaşamla alay eden çocuk
onları kazandırdın ölmekle –taammüden–

KARŞITÇA

gün ağardığında kentin
görünürlüğü gece
indiğinde kendin
gizlen aşikâr yere

bak için için
dışardan seyirliğe
daraldığında tin
hiç yoktan umar bekle

gönlün bitkin
duyumsadıkça zamanı
durağan gezgin
gibisin akışkan ve katı

gündüz karanlık
gece içinde
yerleşik sanki
yolda gerçekte

KENT KIRGINI

kente alışık
yaşamıyla özlem
duyduğu kirlilik
yerlerdeki gizem

hoyrat acımasız akla
geldikçe kaçmak
çözümse uygula
savunmasız tutsak

uzlaşmalı yağma
sürüp giderken
örtük açıkça
yabanıllık egemen

geçmiş düştü
özlemle içine
kışkırtıcı dürtü
olsa bile

yitikse düşlenen
kentten yaşanmışlığı
başlar hafiften
katılğan acı

SAKINIK

korkar -açılmamalı-
gıcler gitmesine
sağlam -yaralı
çilekeş tekne

uzaklaşmak mı sakın
çevren aldatıcı
kanmaz çağırsın
gider yalı kıyı

denedi öğrendi
neler pahasına
coşku dinmeli (mi?)
yaşandıktan sonra

içinden geçirir
göze almadan
bilmeden bilir
gibi gizliden

sığındı bak
eski yerine
bildik barınak
seçtiği kendine

YAKINDAN UZAĞA *

Akgün Akova'ya

çeşit çeşit insan görüyorum sokakta
 rasgele karşıma çıkan
 tanış değiliz tanıdık değiliz
 geçişip gidiyoruz öylesine her zaman

bana anımsattıkları şeyler var oysa
 yüzleri örtüşüyor başka yüzlerle
 gazete resimleri televizyon görüntüleri
 bir bir canlanıyor kafamda

yakın çekim yaşıyor gibiyim
 uzakta yaşanan acılarla

işte bir yanda kanı deli çağında bir delikanlı
 öte yandan bir genç kız -çiçeksi
 düşten bir köprüde buluşacaklar az sonra
 iki yüreği de sarmış sevda ateşi

el ele geldiklerinde
 yığılıp kalıyorlar birbirlerine sarılamadan

işte bir yaşlı adam
 yürüyor anılarına dayana dayana
 biraz soluklanmak için durduğu an
 görünmeyen bir cellâdın erişiyor lâneti
 ve anılar bir yana savruluyor
 düşüp kalıyor yaşlı adam bir yana

işte genç bir kadın alımlı
düşünde düşüncesinde ve teninde
bir tek sevgili erkeğinin taşıyor izlerini
birden ak göğsünün üstünde kararan
yabancı ve yabanıl bir erkeğin pençesi

işte bir ana olmalı -bitkin
ama gözlerinden koparıp alamamışlar sevecenliği
oğlundan kalan boşlukla yürüyor yan yana
oğlu mu? haksız bir savaşta kurban ve kahraman

işte sarı kâkülleri gözlerine giren
çengel bacaklı afacan bir oğlan
seviyordur kuşkusuz kırmızı şekeri
daha varamadan şekerci dükkânının önüne
kırmızı bir leke alnında -iri

keskin bir nişancıdır hayatı vuran

biliyorum -bunlar uzakta yaşanan acılar-
başka ne?
bir haber bir resim bir görüntü
-bellekte kalan-
ve kırıptısız duruyorlar ölmüşçesine
delikanlı genç kız ana genç kadın
yaşlı adam ve sarışın oğlan

(*)Akgün Akova'nın, Bosna'da yaşanan acıyı bir şair gözüyle
saptayan slaytlarının izledikten sonra... (Mayıs 1997).

APARTMANLARDA YAŞAYAN ÇOCUKLARIN GÖZLEMLERİ

aşağı kattaki teyze çiçeklerini
canı gibi seviyor çocuk gibi bakıyor onlara
ama biz bahçede oynarken azarlıyor bizi
çiçekleri gibi davranmıyor çocuklara

yukarı kattaki anıca otomobiline tutkun nedense
çocuk gibi yıkayıp temizliyor onu her gün
-Çekilin bakalım otomobilin yanından! Diye bağırıyor
[bize
arabası güneşin ve yağmurun altında kaldığı için
[üzgün

durmadan birbirine bağırان yaşlılar hele
bizim sesimizi duymak istemiyor
biz kuşlar gibi cıvıldaştığımızı sanıyoruz belki de
ama büyükleri bazı şeylere inandırmak zor

televizyon ve otomobil büyükler için birer oyuncak
ellerine verilmiş oyalansınlar diye
bize kalıyor apartman sorunlarıyla uğraşmak
ama çok kızıyorlar biz işe girişince

BİLDİĞİNCE ANLATMAK BİLDİKLERİ ANLATMAK

İLHAMİ BEKİR İÇİN

öğretmenim bugün beni
derse kaldırma
şiire çok çalıştım
matematikten korkuyorum ama

öğretmenim bugün bize
gadredilen bir şairin
şiiirlerini oku
çünkü büyüklerin unuttuğunu
çocuklar tutar aklında

öğretmenim Erenköy'ü hatırla
Erenköy'ün baharını değil
hayatını... hayatımızı
nasıl çeviriyorlar kara kışa

öğretmenim yüzünün çizgileri...
diye ağzımdan kaçtı bir kere
öğretmenim mendilin mi yok?
al benim mendilimi
gözlerini silsene

öğretmenim zil çaldı
ders bitti
ama ben her gün çalışacağım
seni ve Nâzım Hikmet'i

SÜREYYA BERFE İÇİN

sesin eskiyi anımsatıyor
ortada görünmeyişin neyi simgeler?
çayın soğumuş
sigaranın tütününü falanmış cebinde
ey bütün gezgin satıcıların
yakın arkadaşı
âşikâr oldu her şey
zaman geçince

CEMAL SÜREYA

uçuşan sözleri gizlice birleştiren simya
bir 'y' eklerse adına
omur cem'an Süreyya

ARİF DAMAR

ne zaman ansam şiiriyle anıyorum Arif Damar'ı
altmış yıllarını ve özgürlüğün üstüne sürülen atları
çok çocuklu yoksul mahallelerden geçerken
şaşıyorum analar nasıl büyütüyorlar çocukları

ERCÜMENT UÇARI

kanaryanın kokusu çiçeğin sesidir tek uğraşı
Beykoz diye Beykoz diye dem tutan bir cümbüşçübaşı
şiiri her zaman vardı masası bir zaman yok
o bütün küskünlerin küsmeyen tek arkadaşı

AHMET KÖKSAL

cebinde filesi var
içmeye hevesi var
yıllardır renk öğretir
dolmayan çilesi var

şiiirdir ekip biçer
gizli sevda mı çeker?
kalabalıktan ürker
evine gidesi var

TEVFİK AKDAĞ

İzmir'in içinde vuramadılar beni
geldim de İstanbul'da vurıldum
İkinci Yeni'yle çok uğraştım ama
gerçekte bankacılıkta yoruldum

FERİT ERKMAN

en yakın dostu rakı
yüz vermez hiç
en uzak dostuyla
içli dışlı

kalabalık akşam dönüşlerinde
hem taşıtlar hem yollar
dönmek için engelse eve
buna çare bulmalı

zaman doldurmak için şöyle bir
meyhane uğrak yeri
çizdiği kitap kapaklarından çok
içtiği rakı ve çizmedikleri

DAĞLARCA'YA

sizi ben
'Çocuk ve Allah'la tanıdım
uzakta

sizi ben
'Karşı'dan gördüm
cam ardından

sizi ben
'Türkçe'm bildim
okumalarımla

YUSUF ÇOTUKSÖKEN

susuz kuyuda değil
düzyazı deryasında
Yusuf elinde sözlük
düşmüş dil belâsına
en doğru anlatımı
saptama sevdasında

sözcüğün işvereni
Türkçe'nin emekçisi

CİHAT BURAK

her resimde âşikâr ya da gizli
bir kadın ve bir kedi

loş bir meyhane anason kokusu bulanık
kızartma kırmızısı dumansı rakı mavisi

renkler yazı harfler resim
bir köşede cümle âlem bir köşede kendisi

ürperir çerçeveyeyle sınırlı ve hırçın
dışa taşar bir kadın kösnül gizemli

istanbul'u midillisinde taşır
sineklibakkal aksaray beyoğlu fındıklı fenerbahçesi

palto atkı yürür içinde tirşemsi ses
yürür bando mızıka kanto çengi

bayrak gösterir cihangir'den marmara'ya
binbir gece bir istanbul'dur resimleri

ANMALIK

ADNAN SEMİH YAZICIOĞLU
1925-1979

'dünya tatlısı' bir adam
mihnette bile 'sefam olsun' dedi
'inanılmaz bir şey'
'domuz gibiyim' derken ölüp gitti

ABDÜLKADİR BULUT
1943-1985

-Göçtü- Obasının konakladığı yerdı bir zaman
-de gidi kervan kıran evler bozan kalleş devran-
Gurbetteydi yiğit yörük dağ yeli deli nakış
Burada yatıyor şimdi şiirin sılasındaki can

TURGUT UYAR
1927-1985

‘sözler uçtu yazılar kaldı’
yaşamlar silindi simgeler kaldı
bilinmeyen bir başlangıçla son arasında
başka ne kalacaktı ki ‘başka ne kaldı’

A. KADİR

1917-1985

yaşantısı ve şiiriyle
yalıncat ve düzayak
gibi göründü
halk çocuğu çilekeş babayani

yargıladı yargılandı
mahkum oldu mapus yattı
para kuralları dışında
ahlâk kuralları içinde yaşadı

ayrım gözetmedi insanlar arasında
-namussuzları dışta bırakırsak-
öfkesi ve inadıyla ayakta kaldı
şiiriyle ve dünyaya bakışıyla

alın teri göz nuru
emek karşılığı ekmek
dalından koparılamayan umut
olarak yaşadı

ŞAİRLERİMİZ İÇİN BEYİTLER

*

parantezi kendi eliyle açıt, kendi kapatıp gitti
parantezleri aşan Necatigil, aradaki Behçet'ti

*

şiiirlerinde karışır zaman zaman dizgi ve tertip
Canışiirsever olmalıydı adı, soyadı Edip

*

öğrenciliği tamam da öğretmenlikten terk
şiiirimizde bir cihannümadır İlhan Berk

★

şiiir yazdığđı ve söylediği kabulümüzdür her zaman
amma ki şair midir romancı mı, hangi Attilâ İlhan?

Osmanlıya vâkıf âleminde bir inkılâp mahfuz
şiiir-i kadimin üstad-ı cedididir Hilmi Yavuz

★

biraz “üçüncü yeni”, biraz humor, biraz öfke
şiiirimize yeni tatlar getirmiştir Süreyya Berfe

★

“huy sıkmayınca can çıkmaz” derler, çarpıtılmış bir
[darb-ı meseldir
alkolden etkilenmeyen tek şiiir-ölçer elbette
[Can Yücel’dir

EBRULAR'dan

EBRU

yaşamın içinde ikigen
ayrı ve aynı doğrultu
bir yanda kâğıt bir yanda su
-aykırı birliktelik kendiliğinden-

varlığın yansıyıp suda
kâğıda düşen tutkulu
karmaşası sanki ebru
-boyanın giziyle oluşan gökada-

ömrümüz -deyilim- akıp giderken
katılıp kalmış duygu
battal ebru
-yaşamdan bir kesit birden-

yüreğimiz acıdan
şahrem şahrem olduğu
taraklı ebru
örneği çoğu zaman

sabrın ve boyanın
sudan kâğıda geçen oyunu
renkten ve kâğıttan yontu
yalınlığı içinde barındıran aşkın

gönlümüzün izdüşümü ebru

EBRULAR'dan

1.

uça uça yorulursun kuş
hangi kuş yorulmamış

yorulmuş yorulmuşsun yorulmuşum

3.

intihar etmiş gizli
ve eski bir sevdadır
yıllanmış bir tango
olarak dinlediğiniz

7.

yönünü şaşırان kırılancık
sen artık
baharın muştucusu değilsin

ister gel ister gelme

9.

gide-dur
düz yollarda

dönemeçlerde
düşüne-dur

10.

aman Tanrım
nasıl da yalnızız bir yerde
çok çok birlikteyken

11.

çağdaş güncel ülkesel
bir bakış açısı:
küçük ve ince ayrıntılarla
oyalan(ma)
büyük ve kalın ayrıntılar
varken

14.

“Nâzım içimde yara” *
derdi İlhami Bekir hoca

17.

rakıya su kattık (âmennâ)
şiire su katmadık (hâşâ)

19.

ey yolcu -dur-
kendine mukayyet ol
burada -cesur-
sermayeci iktisat yasaları geçerlidir

(*) İlhami Bekir Tez (1906-1984) bu sözü sık sık tekrarladı.

20.

yapay bir umut
doğal bir umutsuzluk

sahte gerçek
yaygın onursuzluk

21.

'çekti çektiride çokça' *
yekeyi yeğlememişti yaşarken

22.

yardakçısı ölümün
zulümle işbirlikçi
vurdumduymaz tecimen
iki yüzlü çifte ölçütlü
karnı tok sırtı pek
güvence içinde - örgütlü

(*) *Behçet Necatigil'den.*

24.

küstümotu – unutursam
unutmabeni – küsersem

27.

'Celâl Bey,
Cem Sultan'ın gurbet arkadaşı.'
Cem Sultan,
Gurbetin arkadaşı.

30.

her zehrin bir panzehiri olmalı
zehrolan yaşamlar dışında

35.

çoğahırlar ki onlar sözcüktürler
bilinmeyi bilinene dönüştüren güçleriyle

39.

ölüm üzerine üç şiir okudum
~yalnızlığın azar azar akşam olduğu sularda~
(ölüm üzerine hiç şiir okudun mu?)
beklediğinin gelmediği zamanlarda
bekle ~gözlerin yollarda~

42.

oturdu da bir akşamüstü
içersi duman dışarısı duman
bir kahvede
içinden geçenleri kendine anlattı

43.

her an bir yürekte iki can besliyordu
~kısa bir sevda öyküsü~

44.

git gide yalnızlığına düşman
yabancılığına yabancı git gide
~tek seçenek ölüm değildir diye~
yüreği ve onuruyla katılıyor kavgaya
yaşamayı deniyor zaman zaman

52.

onlar (kim mi?)
ya rahatdüşkünü
ya düşkünezen

55.

sevdam ki sen demeksin
anlamazlıkla bulutlansa da duyguların
sen ki bilmektesin

59.

yaşanmış bir yazdı
bilinmez bir geçmişte
bir güzde anımsandı
-hepsi bu işte-

62.

“Çaldı neyzen Mîr Sâlim ömrünün son faslını” *
gök kubbede nişâne gibi kaldı hep tını

67.

duruldu fırtına dindi su
bûlbûl soldu gül sustu

68.

yorgun bir kitap
yorgun bir kitap elinde
yorgun dünyasında
sığındı kendine

(*) *Osman Şems Efendi'nin (1813-1893) Üsküdarlı Neyzen Sâlim Bey'in (1829-1885) ölümü üzerine yazdığı dördlüğün tarih dizesi.*

71.

çağın değiştiğini anlasana (kalın kafalı)
çağın değiştiğini anlasana (ince yürekli)

73.

ölüme rapten serbest bırakılıyoruz
bir yaşam boyu

74.

bize bir zevk-i tasavvur bile kalmadı *
gittikçe kirlenen şu dünyada

(*) Ahmet Haşim'in "Bize bir zevk-ı tahattur kaldı" dizesinden esinlenerek.

77.

ince	bağlarla	bağlı
bağlı	ince	bağlarla
bağlarla	bağlı	ince

ince	bağlı	bağlarla
bağlarla	ince	bağlı
bağlı	bağlarla	ince

81.

seni çok seviyorum	sensiz olabilirim
bırak beni	bırakma beni

82.

gülü kopardı dalından
öyle de yaşar sandı
-akılsız yürek-

sunmak dururken bir sevilene
yaşasın diye daha uzun
dalında bıraktı gülü
-yüreksiz akıl-

83.

şairleri sorgulayınız
yazmadıkları yüzünden

şairleri sorgulamayınız
yazdıkları yüzünden

86.

*Mustafa Delioğlu'nun
'Gramofonlu Kız'ına*

resmedilmiş yokluğun güzelliğinde yüzü
saçlarıyla örtülü ak sinesi üryan
eğilmiş dinler gibi sessizliğin sesini
dinler ürperen bir güftenin ezgisini
bir anı olmuş gramofondan

87.

kuşlar göç etti
-döndü yazlıkçılar-
yapraklar döküldü
-çıplak ağaçlar-
bildik bir koku
-elma hevengi-
alışılmış serinlik
-akşam vakti-
çiseleyen yağmur
-sonbahar hüznü-

98.

açsa / açar
bilir / bilmez
bekle / geçer
diner / dinmez

101.

arkalarında batan güneşin
kızıl perdesi
biçimler boşluğunu göğün
bir kuş sürüsü
boyutları değişken
bir oylum görüntüsü

102.

“hadi benim umarsızım” *
güzün de açar çiçek
“hadi benim umarsızım”
alıştın acıya
dayan sabret katlan
kış geçecek / kış geçecek
(sonra?)

104.

ah gençlik aşkları
tedirgin tutkulu umutsuz

ah yaşlılık aşkları
(var mısınız, yok musunuz?)

(*) Birhan Keskin'in bir şiirinden.

111.

Semih Poroy'a

Dostluğunuzla gündüz gece şâmdânınım efendim
Çizgilerinize gönülden hayranım efendim

116.

-Güz yakın!

-Evet! Yarın değilse, öbür gün!

-Belki daha da yakın!

-Evet... İçimizde!

117.

savaştan yara almadan çıkmış
barıştan geçmiş büyük yaralı

118.

beklesem yaza kalır
niye ki bekleyeyim?
gönül küskün bellek yorgun
şairdir yazakalır

119.

Jules Laforgue'a gönderme

Bu dünya değilmiş bana göre.
Ya ölümden sonraki? Onu hiç karıştırma!
Bir sigara yak öyleyse, efkâr dağıtmak için.
Yakamam! Bana yasak sigara!

ERAY CANBERK İLE KUYTU SULARDA ZAMAN...

Söyleşi: YUSUF ÇOTUKSÖKEN

- Bu söyleşiyi seçilmiş şiirlerinizin toplandığı Kuytu Sularda Zaman'da yayımlamak amacıyla yaptığımızla göre şöyle başlamak istiyorum: Sanıyorum kırk yılı aşan bir süredir şiirle içli dışlısınız. Seçilmiş şiirlere baktığınızda şiir maceranızı nasıl değerlendiriyorsunuz? Ayrıca, seçilmiş şiirlerinizin toplandığı kitabın adı ilke şiir kitabınızın adına bir gönderme gibi. Buradan hareketle bu seçilmiş şiirlerde "şiirle geçen zaman"ın muhasebesini yaptığınız da söyleyebilir miyiz?

- Kırk yılı aşan bir süredir şiirle içli dışlısınız" dediniz... Aslına bakarsanız şiire ilgi duymam daha ilkökul yıllarımda başlıyor. İlkokul ikinci sınıftayken, 1947-48 yıllarında şiirler, daha doğrusu manzumeler yazdığımı çok iyi hatırlıyorum. Daha sonraki yıllarda şiir yazma merakım tavsadı ama okuma merakını hiç gevşemedi. Derken lise son sınıfta yeniden bir şeyler karalamaya başladım. Yaşamöyküle-

rimde ilk şiirimin 1963 yılında *Yelken* dergisinde yayınlandığı yazar. Kendimce de şiir diyebildiğim ilk şiirlerimden biridir söz konusu şiir. Ama 2005 yılı başında yitirdiğimiz araştırmacı yazar Atilla Özkırımlı ilk şiirimin 1959 yılında *Şölen* dergisinde yayınlandığını saptamış. *Şölen*, Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin

yayınlandığı bir edebiyat dergisiydi... Sözü uzatınadan sorunuza dönelim... Doğrusunu isterseniz “seçilniş şiirler” beni kendimle hesaplaşmaya götürdü diyebilirim. İnsan kendine karşı nesnel olması kolay değil. Yine de “seçilniş şiirler”i değerlendirirken nesnel olmaya çalıştım. Bazı şiirlerimi kendime beğendiremedim ama yazıldıkları zaman beğendirmişim ki yayımlanışın. Bu “kendine beğendirememek” en iyi eleştirmendir; bir yandan da insanı kısıtlıyor. Eskilerin “müşkölpesentlik” dedikleri durum. “Seçilniş şiirler”e bakıyorum da şiir çizgimde bir değişim olmamış. Böyle bir durum olumludur ya da olumsuzdur diye değerlendirilemez elbette. Önemli olan, çizgi değişmemesine karşılık söz konusu şiiri en azından aynı kıvamda sürdürebilmek. İşte burada bir çıkmaz oluşuyor; bunun ucunu açmanız gerek. Bu yüzden arayışlara giriyorsunuz. “Bakalın ne olacak?” diyorsunuz, bekliyorsunuz. Kimi zaman bu bekleyiş uzun sürüyor...

- Pek sık şiir yayımlamamanızda söz konusu “müşkölpesentliğiniz” ya da söz konusu kavgalarınız etkili oluyor diyebiliriz öyleyse...

- Evet, haklısınız. Bir yığın karalama yapıyorum ama eli yüzü düzgün bir şiir çıkmayınca bir kenara bırakıyorum... Bu yüzden Necatigil’den çok eleştiri almışumdur. Dahası az yazıyorum diye beni bir ara sözlüğünden de çıkarmıştı!... Sonra gönlü el vermedi sanıyorum, yine aldıydı sözlüğüne!... Bir söyleşimizde Veysel Çolak da az yazmama değinmiş ve bir çıkış yapmamı beklediğini söylemişti. Alova ve Metin Cengiz de bu konuda zaman zaman bana sitem ederler... Ayrıca müşkölpesent olma dışında bir de dalgalanmalar var. Buna gelgitler de dileyebiliriz. Bundan bir yazımda söz etmişim. Şöyle: “Zihninde beni dünyaya şiir penceresinden bakmaya zorlayan bir düzenek oluşmuş. Ama zaman zaman bu pencere kalın bir perdeyle örtülüyor. Zaman zaman da ardını belli belirsiz gösteren bir

tulle. Hep açık, perdeyle kapatılınarış olmasını isterdın. Kolay mı?” Sanırım burada şiiri kıskançlıkla elde tutmanın güçlüğü söz konusu. Büyük ölçüde de özveri gerekiyor. Şiirin alarından çıktınız mı geri dönmeniz zor. Edebiyatın başka alanlarının çağrısına kulaklarınızı tıkayacaksınız... Elbette bu kesin bir kural değil. Söz gelişi Dağlarca şiir dışında başka bir alanda kalem oynatmamıştır... Ama bakıyorsunuz Necatiğil, Cemal Süreya öyle değil; duzyazıda da kalem oynatmışlar.. Şiiri küstürmemeyi başarmışlar...

- *Siz’in de yazdığınızı biliyoruz. Bu konuya sonra değineceğim. Yine şiirinizde dönelim. Siz’in sevdiğiniz şiirinizde sık sık kullandığınız kelimeler var. Söz gelişi “kuytu” gibi, “güz” gibi, “hüzün” gibi...*

- Ben, edebiyat ürününün büyük ölçüde yaratıcısından ızler taşıdığını düşünürüm. Çağdaş eleştiri, yorum ya da incelemelerde “metin” göz önünde tutuluyor. Bu konuda ben biraz “klâsik” düşünceliyim, deyim yerindeyse. Edebiyat yaratıcısında yazar önemlidir benim için. Hele şiirde... Şairin yaşamını, ruh dünyasını merak ederim. Gerçi buradan hareket etmek bazı durumlarda yanıltıcı da olabiliyor.. Sözü şuraya getirmek istiyorum: Belirttiğiniz kelimeleri sıklıkla kullanmam rastlantısal değil... Yalnız “kuytu” kelimesinin bir gizi olduğunu da yıllar sonra fark ettim. Buna değinmek isterim.. Öksel Demir bizim kuşağın, başka bir deyişle 60 Kuşağı’nın şairleri arasında adını duyurmuş bir şairdi. Sonra şiirden uzaklaştı diyemeyeceğim çünkü hâlâ en azından iyi bir okur olarak şiirle ilgilendiğini biliyorum. 1962 yılında *Ölüm Biraz* adını taşıyan bir şiir kitabı yayınlamıştı. Şimdi genç şairlere haksızlık etmeyeyim ama biz o zamanlar genç şairler olarak birbimizin şiirlerini önemser, okur ve değerlendirdik. Öksel Demir’in şiirlerini o zamanlar okumuş ve bir dizesinden fena halde etkilenenmişim demek ki... Dize şöyleydi: “ikindilerin varılmaz kuytudur sularında”...

Uzun yıllar sonra bir karşılaşmamızda bu etkilenmeden Öksel Demir'e de söz ettim.

- *Genç şairler dediniz... Günümüz şiirini, genç şairleri nasıl değerlendiriyorsunuz?*

- Elimden geldiğince genç şairleri izlemeye çalışıyorum. A-ralarında kendime yakın bulduklarım var, şiirlerini çok sevdiğim var, dahası beni etkileyenler var. Kendime yakın bulmadıklarını da nesnel olmaya çalışarak değerlendiririm... Aslına bakarsanız ben kendimi şairden çok iyi bir şiir okuru olarak görürüm.. Her dönemde “şiir ölüyor”, “genç şairler birbirine benziyor” gibi savlar ortaya atılır. Belki ben de zaman zaman bu savlara katılmışımdır ama bakıyorum da durum hiç de öyle değil. Ne kadar çok edebiyat dergisi çıkıyor, ne kadar çok da şiir dergisi. Buralarda gözüken genç şairlerin çoğunluğu belli bir düzeyin üstünde şairler. Yeter ki şiiri sürdürsünler. Burada genç şair adları sıralamak istemiyorum. Çünkü birilerinin adlarını anmak ötekilere haksızlık olur.. Şairleri kırmayalım, hele genç şairleri hiç!

- *“Şiirde gelenek”... Sık sık gündeme getirilen bu konuda ne düşünüyorsunuz?*

- “Şiirde gelenek” benim için “birikim” demektir. Sanatta, her gün kullandığımız anlamda gelenekten söz etmek sanatın özüne aykırı gibi gelir bana. Çünkü gelenekte bir “durağanlık” sanatta ise “devingenlik” söz konusudur. Şöyle de diyebiliriz: Gelenek kendi üstüne katlanarak sürer, sanatta ise hep bir açılma, sıçrama vardır. “Birikim”den ne anladığıma gelince... Buna geçmiş şairlerin deneyimlerinin toplamı da diyebilirim. Divan şiiri geleneği söz konusu şiirin şiir sanatına kazandırdıklarıdır bence. Mecazlar, anlamla ilgili sanatlar, sözle ilgili sanatlar... Bütün bunlar dille ilgilidir... Bir de şunu düşünürüm:

Bir dilin, buna bir ulusun da diyebiliriz, şiir geleneğinden söz ederiz; oysa şiir sanatında bir evrensellik söz konusudur. Ayrıca gelenek bir oluşumdur; gelenek oluşmadan öncelü şairleri nasıl değerlendireceğiz? Öte yandan genç bir şair etkilendiği ya da kendine usta bildiği bir şair aracılığıyla geleneğe eklemelenebilir, bağlanabilir. Bu durum da her zaman şairin kendi dilinin, kendi ülkesinin şiir geleneğine bağlanmasıyla sonuçlanmıyor. Özellikle çağımızda, dahası yüzyıllardır böyle diyebiliriz... Söz gelişi Şilili şair Neruda bir Çek şairden, Alman şair Goethe İranlı şair Hafız'dan etkilenebiliyor. Aduu şimdi hatırlayanuyorum ama Kafkasyalı bir şairin Fransız şair Mallarmé'den etkilendiğini okuyunca doğrusu iyice şaşırmıştım...

- *Son olarak yazılarınızdan söz edelim. Yazılarınız iki kitapta topladınız. Ayrıca yeni çalışmalarınız var mı?*

- Şiirle, şairle ya da şairlerle ilgili yazılarımı iki kitapta topladım. İlk *Şiir ve Şair Üzerine Aykırı Düşünceler* 1992 yılında yayımlandı. İkincisi *Şiir Yazıları* adını taşıyor ve bu yıl, 2005 yılında yayınlandı. Bunların çok azı şiirce'yi, ben "poetika" yerine "şiirce"yi yeğliyorum, konu edinen kuramsal yazılar da diyebileceğimiz yazılar. Çoğunluğu yakından tanıdığım şairleri öznel bir yaklaşımla değerlendirdiğim yazılar. Çağdaş şiirimizi değerlendirme, daha doğrusu tanıtma yazıları da yer alıyor bu kitaplarda... Yeni yazılara gelince: *Şiir Yazıları*'nda "Bir Bakışta" genel başlığı altında topladığım ve şairlerimizi yine kendine göre tanıtmaya çalıştığım kısa yazıları sürdürmek istiyorum. Değişik bir "şairler sözlüğü" hazırlamak niyetindeyim. Bir de sevdiğim yabancı şairleri tanıtan küçük kitapçıklar hazırlamaya heveslenmişim ama nerde!...

“Hem hayatın hem
de şiiirin efendisi
Eray Canberk...”

Haydar Ergülen

“Eray Canberk: sen
mi çaldın bisikleti
mı? Yıldızların
öldüğünü ve kum
saatlerine
gömüldüğünü, sen
mi hatırlattın? Hoş
yaptın...”

küçük İskender